

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Prodigium

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

*Diri aparenti Modea suos sanctissima natos
Terdidit: Et speras parcat Si illa tui?*

¶ F A R V L A.

Piscatores & Testudines.

Ad nauisam vsq; faturi testudinum carne piscatores cum etiam multum adhuc illius superesset, prater euntem forte Mercurium ad suas epulas inuitant. Qui non ignarus, quippe Deus, quo animo vocaretur, iussit suas ipso testudines vel edere vel vomere, neq; post sua demum factitia conuiuias querere.

Prodigiorum stultitia notatur, qui ea aliis tribunt, quae ipsi despiciunt, & parvipendunt etiam ea, quae quantius interdum pretii sunt.

Vide tit. Luxus, Voluptas.

Prodigium.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Prodigium, Deorum minae, vel irae, *ut ait Non. Marcellus*: dictum, *ut idem Sult.*, a poro accedendum. Alii dictum putant quasi porrodictum: quod porro dicat: porro significet, & aliquis futurum esse portendat. *Ant. chor. dicitur August. Tract. 15. in 10. an. aliter tamen Aclat.* Quid prodigium dicit, quod mores faciunt, per quod detrimentum expectatur. Id enim est prodigere. *De Verbor. signif. Hicce ritus Hebr. Mophet.* portentum per ualorum, signum per ualibile, quo quis mouetur ad credendum: *Deut. 13. a verbo Laphah.* splenduit, iussit, illuxit. Hinc Gr. φάω, & φάω lux, splendor. Prodigia enim perstringunt hominum oculos & mentes reddunt attonitas fulgore quodam extraordinario.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Prodigia in obitu principum contingunt nec fortuna contingunt. habent enim ordinem, nec a natura procedunt, diuersa enim inter se sunt: unde si nec a fortuna nec a natura procedunt, ab intelligentia & ergo sublimi proficiuntur naturae vires omnino exuperant. & ad tria potissimum numina referenda sunt, est enim per sonae genus demon familiaris homini, quem angelum custodem Theologi nominant: est & loci custos, & eius domus, ciuitatis, & regni, quae cognominant principatum: est insuper ordo sublimis chorisq; numinum, vel daemonum, vel angelorum, in quorum numerum, & sortem, per officii similitudinem excellens animus quasi ad stellam suam migratus, est in eodem illic officio quasi collega futurus: & ut tres prodigiorum auctores, sic tria genera portentorum sublimis chorus erinitus accendit, tonitrua ciet, iugura, iaculatut, flammam, & stellas cadentes: praefectum prouinciae numen quatit, & dirigit machinas, oracula fundit, auguria & auspicia mouet, astitus designat: custos familiaris somnia excitat, canumq; latratu quasi malum demonium illinc arcetes, prima illa significant excellentissimos non extingui, non negligi, sed post obitum regnare cum superis: secunda calamitatem populi tanto viro destituti praenuntiant, & caedere imminencia subinde pericula monent, tertia & viri admodum moribundum, & suis indicant caelestem fauorem, illo quidem morientem non mori, sed familiae suae post illum aspiraturum. *Eic. ep. lib. 11.*

Tamblich. Sicut Deus saepe per fatuos homines loquitur sapientiam, declarans non hominem ibi loqui, sed Deum: Sic per vilissimam quaeque portendit futura, his ipse admodum supereminens, & per omnia nostrum instruens intellectum. *De myst.*

Sicut fallantur, qui confident ex inanitate animam, & ex amentibus facere mentem: Ita qui ex rebus non diuinis diuina facere, & sine diis propria deorum opera, qualia sunt uaticinia, & miracula & similia, ut apparitiones & expiationes. *De myst.*

Prodigium est diuinae irae signum: quo vero pertinet, ad ea, quae praeterierint, an vero ad ea, quae instant, ut quae ignoratur. *G. Pachymer. lib. 1. c. 6.*

Solent quidem terrores prodigiorum, spe & mora nobis ipsi blandientes, ad alios transferre, Verum apud quos malorum signum apparuerit, apud eos etiam euentum ratum fore constat. *J. dem. ead. lib.*

Per prodigia diuinitus, non praesentia modo, sed etiam futura declarantur atq; praediciuntur. *Mich. Glycas Annal.*

Prodigia laenas etiam mentes perturbare confueuerunt. *P. Louinus hist. lib. 15.*

Vide, Miraculum.

Proditio.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Proditio, Graece *προδοσις*, & *προδοσις*, proditio: *προδοσις*, proditio, prodo dicitur. Est autem prodere, fallere & tradere. Sal-

lust. *Antequam arcem prodere hostibus.* Unde proditorum mentum. Prodere est etiam manifestare, vade & proditor, a prodendis consiliis hostibus dici possunt. Hebr. Proditio: *Naghu* dicitur a verbo *Saghar*, includit. Solet enim proditor quos prodeceat verbis & variis artibus includere.

¶ BIBLICI LOCI.

Proditio damnatur, 2. *Timoth. 3. 4.* proditor Euzephius *Luc. 21. 16.* proditoris pena, 2. *Paral. 25. 3.* & *33. 25. Ezech. 2. 2.*

¶ SENTENTIA PATRYM.

Iudas de Apostolatus fastigio in proditoris tararum libit nec familiaritate communi, nec intinzione bucellae occidit gratia frangitur, ne hominem tradat, quem Filium Dei mouet. *Eier. in Epist. ad Rusi.*

Instrumento pacis mortem irrogat: seruis dominum delictum magitrum sic prodit, quasi, per instrumentum pacis, mis ipsam pacem, de oculo machinis ipsam prodicionem, *in Matth. 26.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Chaud. & Rusi.

*Hes her! quam breuibus perenni ingenta caesi
Impetum tanto quesiit sanguine tanto
Seruatum, quod mille Ducum peperere laboris,
Quod tantis Romanis manus conseruit auiis,
Proditor Suis iners angusto tempore ueris.*
Silus 13.

*Ille autem, quae tondet ut praetoribus nostro
Alis in quant um resonat plangens ius nisi
Armer ad passus redien: totis, hostium arce
Vrgo, immane nefas, ad amato prodidit aui
Tari per. Et pulis referant claustra Sabina.*

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Proditionem amo, sed proditorem non laudo. *Plat. in epist.* Proditor pro hoste habendus. *Demosthenes.*

Foedera in iuste frangere impium est, sed hostes fallere non est: sed hoc modo & honestum, sed in iudicium quoq; & laudatum, *in archim.*

De prodicione. D I A L. LXIX.

Francisci Petrarcho.

D O I.

Proditus sum ab amicis. R. Hostibus credo. Si amio te esse non te prodere. D. A familiaribus tum proditus. R. Amicum nomen, & familiaris amicus & familiaris hostis dicitur, quippe malus vita hominum non habet. D. Proditus sum ab amicis ante alios si debam. R. Vix fallitur, qui non fidet. Etenim vero quo maior quisq; eominus potest tute fidere, eoq; pluribus est necessit. Unde fit tum commune, tum vel maxime regium fit prodi, neq; omnino vilius genus tam obnotum lucetulo. Proditus sum, vi fama est, Priamus, proditus Mimos, Dotes, Agamemnon, Alexander, & ante ipsum Darius, proditus trostris Romulus, Tarquinus Priens, Scruus Tullus, Africana minor, Magnufq; Pompeius, & Iulius Caesar, & mille alii, reges, vel regibus altiores & quid prodigos loquor, quasi quereat. Quid autem non proditor, & in partibus cotidie, & in magis, nullo minus est pentus, a quo prodi possit: Proditus est extrinsecum Clauis, nec regum pelle terreturum caelestis ille rex caruit. D. Proditus sum magisq; meorum fraudib. quam propriis tangor inuentionibus. R. Pie id quidem, ac magnifice. Nam & Africanus ille cuius prope me memini, se territum non tam mortis metuquam inuentionibus suis apud Ciceronem dicit. Veruntamen neutro nimium agere debet, quando enim ita iacta fors est, ut lucrum ac perisda proditoris bona fides damnumq; sit prodi, eligere vtrum malis. D. Proditus me fecellit. R. Plus ille sibi nocuit quam tibi, se prodidit, perisda, de confodite dum spoliat, se perimit. Tibi enim, regum hoste vel opes, sibi animam, formam, conscientiae quietem, communitatem hominum eripuit. Nil scelerius proditore. Nil turpius solvitebrius obsecantia tanta est, ut & qui artificio eius egeat excoriatuertificem, & qui ceterorum scelerum famam querunt huius inuentionem reformident. D. Proditus sum. B. Proditus forsan, ne tam facile iterum prodi possis. Multi saepe paruis damnis ad omnia magis occurrere dederunt.

¶ APOPHTHEGMATA.

Agis Archidami F. Cum Ephori dicerent, proficere, inuentionem tecum ducens ad huius patriam, nam is ipse te prodidit inuentionem: Et quod conuenit, inquit, o Ephori, tot iuuenes sic credere, quod suam ipsius patriam prodidit? Grauius admonens, nihil illis ratio credi, qui in patriam perisda fuerint. *Plat. in Lac.*

Theycion Delphis rediens, quum videret in Isthmo regibus a Philippi copiis occupatas: Malos, inquit, o Corinthii! peritiam custodes vos habet Peloponnetus. Allusio est, quod grauiora nimadueri solet in ciues, quibus vrbis porte committuntur, si cas indiligenter custodierint. Multo magis, accuam peritiam